

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym

DWST-WPZN.053.4.2023.MB
Warszawa, 25 sierpnia 2023 r.

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani petycję, w sprawie zróżnicowania wynagrodzeń dla nauczycieli oraz pracy nauczycieli w godzinach ponadwymiarowych, złożoną 1 sierpnia br., Ministerstwo Edukacji i Nauki uprzejmie wyjaśnia.

Stosownie do art. 30 ust. 1-2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 z późn. zm.), wynagrodzenie nauczycieli, z zastrzeżeniem art. 32, składa się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, oraz za warunki pracy,
- 3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
- 4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, świadczenia, o którym mowa w art. 53a, i dodatku, o którym mowa w art. 54 ust. 5.

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela uzależniona jest od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych lub uciążliwych warunków pracy.

Stosownie do art. 30 ust. 10 ww. ustawy, organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego mogą zwiększać środki na wynagrodzenia nauczycieli, w tym podwyższać minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego, ustalone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1, oraz minimalną wysokość dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy określoną w art. 34a ust. 2. Organy prowadzące mogą ponadto upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach oraz w granicach ustalonego planu finansowego szkoły, do przyznawania minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela wyższej od ustalonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 pkt 1 lub podwyższonej przez organ prowadzący.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż przepisy pragmatyki zawodowej pozwalają na różnicowanie wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, zarówno na poziomie organu prowadzącego szkołę jak również szkoły. Dlatego nauczyciel polonista może mieć wyższe wynagrodzenie zasadnicze od przewidzianego w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 416 z późn. zm.).

Odnosząc się do kwestii wycieczek, należy stwierdzić, że są one podróżami służbowymi nauczycieli. Zatem stosownie do art. 77(5) Kodeksu Pracy w związku z art. 91c ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Na mocy § 2 oraz § 7 ust. 3 i § 14 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz. 167), z tytułu podróży krajowej oraz podróży zagranicznej, odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługują:

- 1) diety;
- 2) zwrot kosztów:
 - a) przejazdów,
 - b) dojazdów środkami komunikacji miejscowej,
 - c) noclegów,
 - d) innych niezbędnych udokumentowanych wydatków, określonych lub uznanych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.

W podróży krajowej dieta nie przysługuje jeżeli pracownikowi zapewniono bezpłatne całodzienne wyżywienie. Podobnie jest, jeśli pracownik otrzymał należność pieniężną na wyżywienie w podróży zagranicznej. Natomiast jeżeli należność pieniężna jest niższa od diety, pracownikowi przysługuje wyrównanie do wysokości należnej diety.

W przypadku pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela w czasie wycieczki szkolnej, należy stwierdzić, że nauczyciel jest oddelegowany przez dyrektora do innej pracy, którą wykonuje zamiast realizacji lekcji, w tym godzin ponadwymiarowych, o których mowa w art. 35 ustawy – Karta Nauczyciela. Jednocześnie wycieczki szkolne wynikają z zadań statutowych szkoły, a więc nauczyciel realizuje je *w ramach czasu pracy, o którym mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela i ustalonego wynagrodzenia.*

Nadmieniam, że Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w wyroku z dnia 29 października 2020 r. syg. akt V Pa 39/20 stwierdził, iż „zajęcia kwalifikowane z 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela zawierane są w statutach szkół i przedszkoli i mogą polegać m.in. na przygotowaniu uroczystości szkolnej lub przedszkolnej, przygotowaniu do konkursów, prowadzeniu zajęć opiekuńczych, organizowaniu i udziale w wycieczkach i wyjazdach poza teren szkoły, udział w radach pedagogicznych, opracowywaniu pomocy dydaktycznych, zebraniach z rodzicami. Ocena, czy dane zajęcia są zajęciami ponadwymiarowymi, czy też wchodzą w zakres normalnego czasu pracy nauczyciela, nie może być wynikiem arbitralnej decyzji dyrektora szkoły. Zgodnie bowiem z treścią art. 35 ust. 2 Karty Nauczyciela przez godzinę ponadwymiarową rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych.”

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że nauczyciel uczestniczący w wycieczce otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w takiej samej wysokości, jak gdyby prowadził zajęcia w danym dniu na terenie szkoły. Ponadto, w opinii Ministerstwa, nauczyciel powinien zachować prawo do wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe przydzielone mu w arkuszu organizacji szkoły, w czasie których sprawował opiekę nad uczniami na wycieczce szkolnej. W takim przypadku nauczyciel zgodnie z decyzją pracodawcy świadczy w tym czasie pracę innego rodzaju niż przydzielona mu w arkuszu organizacji szkoły. Natomiast brak jest podstawy prawnej do wypłaty dodatkowego wynagrodzenia za realizację innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym

wycieczek, w wymiarze wykraczającym poza pensum nauczyciela oraz przydzielone godziny ponadwymiarowe.

Odnosząc się do kontroli przyznawania dodatków motywacyjnych, informuję, że za wypłatę wynagrodzenia, w tym przyznania dodatku motywacyjnego nauczycielowi, jak również za rozliczanie czasu pracy nauczyciela i ocenę jego pracy odpowiedzialny jest dyrektor szkoły, który stosownie do art. 68 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.) jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami i w szczególności decyduje w sprawach zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do działania na podstawie i w granicach obowiązującego prawa.

Natomiast nauczyciel, który nie zgadza się z decyzją pracodawcy, może dochodzić swoich praw na drodze sądowej, bowiem stosownie do treści art. 91c ust. 2 ustawy - Karta Nauczyciela, spory o roszczenia ze stosunku pracy nauczycieli, niezależnie od formy nawiązania stosunku pracy, rozpatrywane są przez sądy pracy.

Ponadto uprzejmie informuję, że stosownie do art. 57 ust. 1-2 ustawy – Prawo oświatowe, organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, z uwzględnieniem odrębnych przepisów. W zakresie tym nadzorowi podlega w szczególności:

- 1) prawidłowość dysponowania przyznanymi szkole lub placówce środkami budżetowymi oraz pozyskanymi przez szkołę lub placówkę środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem;
- 2) przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów;
- 3) przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.

Jednocześnie wyjaśniam, iż ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego określa § 6 rozporządzenia w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy. Do warunków tych należą:

- 1) osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym;
- 2) osiągnięcia wychowawczo – opiekuńcze;
- 3) wprowadzanie innowacji pedagogicznych, skutkujących efektami w procesie kształcenia i wychowania;
- 4) zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art.42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela;
- 5) szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem;
- 6) realizowanie w szkole zadań edukacyjnych, wynikających z przyjętych przez organ prowadzący priorytetów w realizowanej lokalnej polityce oświatowej.

Wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatku motywacyjnego określa, w drodze regulaminu, organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego zgodnie z art. 30 ust. 6 pkt 1 ustawy - Karta Nauczyciela, który posiada kompetencje w ww. zakresie.

Dodatek motywacyjny może zatem otrzymać tylko ten nauczyciel, który spełnia ogólne warunki przyznawania tego dodatku określone w rozporządzeniu oraz szczegółowe warunki określone w regulaminie uchwalonym przez organ prowadzący szkołę.

Należy podkreślić, że dodatek motywacyjny nie stanowi obligatoryjnego składnika wynagrodzenia za pracę, jest natomiast potencjalnym, dodatkowym dochodem wynikającym z faktu szczególnej jakości świadczonej pracy i zaangażowania nauczyciela w pracę.

Stanowisko takie jest poparte wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 czerwca 2021 r. syg. akt III OSK 3357/21, w którym NSA stwierdził, iż „za samo wypełnianie podstawowych zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem nauczycielowi przysługuje wynagrodzenie zasadnicze. W każdym z podpunktów § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. z 2014 r. poz. 416) legislator posłużył się pojęciem wyraźnie wskazującym, iż **wynagradzana w formie dodatku motywacyjnego jest praca szczególnie odróżniająca się i wyróżniająca się pozytywnie na tle standardowego wykonywania obowiązków nauczycielskich. Pojęciami i zwrotami tymi są: osiągnięcia, innowacje, zaangażowanie, szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków.**”

Z wyrazami szacunku,

Jerzy Jakubczuk
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/